



Vážený přátelé,

tématem posledního letošního vydání infoBULLETINu je světlo a městský prostor a potažmo to, jaký vliv na nás má prostředí, ve kterém se pohybujeme. Blížící se vánoční svátky, kdy města a obce vynakládají prostředky na sezónní výzdobu a osvětlení, aby podpořili vánoční atmosféru a sváteční náladu, jsou toho ostatně přímým důkazem. Je to současně důkazem toho, že osvětlení má skutečně velký vliv na naši okamžitou náladu a na to, jak se na daném místě cítíme. Světlo sehrává důležitou roli v tom, zda se cítíme nejen dobře, ale také bezpečně a příjemně. Veřejné osvětlení konkrétně ovlivňuje to, jak dlouho času jsme ochotni strávit venku, jak se říká „mezi lidmi“ v době, kdy denní, nám nejpříjemnější světlo již není k dispozici. Tímto se dostávám k podstatě a významu světla, jako prvku, který má zcela zásadním způsobem vliv na atmosféru daného místa, nebo celé obce či města a na životy občanů, kteří se zde pohybují. Necht' je Vám toto vydání infoBULLETINu inspirací, jak světlo využít pro vytvoření specifické atmosféry ve vašem městě či obci.

S přáním klidně prožitých vánočních svátků,

Vladimír Šterba

Vydavatel:

Srdce Čech o.p.s.

Bratronice 54

273 63 Bratronice

Kontaktní tel. +420 241 768 810

Fax +420 241 768 811



Titulní strana: foto Hradec Králové

Názory, připomínky, dotazy zasílejte na:  
info@greenlighting.cz

## Z OBSAHU >>

# Naše téma Světlo a městský prostor

## Rozhovor >>

„Každý chce bydlet co nejlépe a co nejpříjemněji a je jasné, že čím hezčí město, tím spokojenější obyvatelé.“

## AKTUÁLNĚ

■ **Lysá nad Labem** / S novým osvětlením v Masarykově ulici dosáhne město finančních úspor. Stará svítidla byla nahrazena svítidly ARC (35 kusů). Jen úspora na elektrické energii činí **16 176 kWh/rok**, za patnáctileté období 242 639 kWh, za celé období (20 let) dosáhne **1 068 066 Kč!** Návrh investice do nového osvětlení jsou necelé 4 roky (celý článek: 09/2009 LISTY města Lysé nad Labem).

■ **Praha** / Moderní LED svítidla mají zvýšit atraktivitu metropole. Magistrát rozjel pilotní projekt, v rámci kterého má veřejnost šanci rozhod-

nout, jak bude vypadat pražské osvětlení za několik let. Svítidla, všechna na bázi **LED, jsou instalována v oblasti Smíchova (např. ulice Nádražní, Stroupežnického, parčík Porthemka).** LED osvětlení výrazně uspoří elektrickou energii a výrazně sníží náklady na údržbu. **Hlasovat můžete na:**

**www.cso-lv.webnode.cz.**

■ **Jablónné v Podještědčí** / Nové VO má Jablónné v Podještědčí. Svítidla jsou osazeny 50W zdroji a jsou v netypické barevné kombinaci světle a tmavě modré. Dále město zvolilo designová svítidla Circo

jako standard pro historické centrum v rámci své koncepce veřejného osvětlení. Díky použité optice zmíněných svítidel a jejich správné aplikaci byly úspory ve spotřebě el.energie spočítány na **88 586 kW za 15 let na pouhých 15ti světelných bodech.**



(zdroj: Etos)

## Greenlighting.cz – chytrá a inteligentní řešení ve veřejném osvětlení

Veřejné a městské osvětlení je jedním z významných spotřebitelů elektrické energie v kontextu každé rozvíjející se ekonomiky. Mnoho světových a evropských institucí (EU, Světová banka, atd.) iniciují programy na podporu projektů a technologických řešení, které dlouhodobě vedou k úsporám elektrické energie. „Chytrá a inteligentní řešení“ v této oblasti jsou nejaktuálnějším trendem, který je značně podporován státními, evropskými či světovými institucemi.

Greenlighting.cz provádí prostřednictvím svých kvalifikovaných partnerů zejména:

- technické a ekonomické audity VO
- zatřídění komunikací dle EN ČSN
- koncepční návrh soustavy VO
- vytipování konfliktních oblastí ve vztahu k bezpečnosti silničního provozu
- poradenství při financování a realizaci

Více informací naleznete na:

**www.greenlighting.cz.**

## NAŠE TÉMA

### >> Světlo a městský prostor

Tmavá zákoutí, přesvětlená místa, oslňující světlo - toto lze nazvat asi sotva příjemným prostorem, kde trávit čas. Světlo dotváří významných způsobem atmosféru místa, kde se pohybujeme. Málo, nebo naopak hodně světla dokáže ovlivnit to, jak se na daném místě cítíme. Tmavá zákoutí v ulici lze sotva označit jako bezpečná. Stejně tak jako množství světla má vliv na subjektivní pocit bezpečí i jeho barva. Nejbezpečněji se lidé cítí samozřejmě během dne, takže logicky světlo, které se nejbližší podobá bílému dennímu světlu poskytuje nejvyšší subjektivní míru bezpečí. A protože se pod takovým osvětlením lidé cítí bezpečně, tudíž i dobře, zcela přirozeně mají tendenci se na tomto místě zdržovat déle. Jak tohoto docílit? To je otázka pro světelného konzultanta, který dokáže světelnou soustavu navrhnout a doporučit přesnou míru osvětlení pro konkrétní místo.

Vaše dotazy týkající se VO >> [info@greenlighting.cz](mailto:info@greenlighting.cz)  
Všechny dotazy budou zodpovězeny!

## INVESTICE DO VEŘEJNÉHO OSVĚTLENÍ – MÝTUS nebo FAKT?

Obecně je rozšířen mýtus, že investice do obnovy veřejného osvětlení není investicí v pravém slova smyslu, protože nevytváří peněžní výnos.

**Kvalitní a atraktivně navržené veřejné osvětlení však spoluvytváří hodnotu, hodnotu vyjádřitelnou v kvalitě prostředí, ve kterém lidé žijí.** Tato kvalita prostředí vyvolává tzv. implicitní užitek, kdy lidé v příjemném prostředí tráví více času, tím utrácí více peněz, tím podporují rozvoj místních podniků a ty odvádějí městu více na daních. Lidé chtějí bydlet atraktivních lokalitách, zvyšuje se tedy poptáv-

ka po bydlení a koloběh se opakuje. Výhodnost takové investice se tedy nevyjadřuje ve standardních ekonomických ukazatelích jako jsou u „klasických“ investičních projektů, ale v míře implicitního, pozitivního užitku, který takováto investice vyvolá. Pozorným studiem operačních programů EU již schválených pro období 2007-2013 zjistíme, že právě projekty zaměřené na revitalizaci městských a obecních center, zvýšení atraktivity a kvality prostředí jsou společným jmenovatelem mnoha těchto programů.

# Světlo = příjemné prostředí

Pokud je místo, kde se cítíte dobře a někde zase ne, tak vězte, že to je pravděpodobně i díky osvětlení. S trochou kreativního přístupu se dá venkovní plocha přeměnit díky světlu na místo, které nalezne využití i mimo dobu, kdy je osvětleno přirozeným způsobem (tj. denním světlem) a kde se budou lidé pohybovat rádi, nejenom z prosté nutnosti.

**Světlo a veřejný prostor** / Základní technickou funkcí soustavy veřejného osvětlení je zajistit dostatečnou, normami požadovanou světelnou úroveň. Soustavy veřejného osvětlení navržené odborníky nejenže bezesbýtku splňují tyto požadavky, ale ještě k tomu mohou být navrženy tak, aby vhodně doplňovaly místo, pro které jsou navrženy. Toto je žádoucí např. v centrech, pěších zónách, historické zástavbě, obytných zónách, obchodních ulicích, atd. Veřejné osvětlení tak plní kromě své základní funkce i funkci estetickou a výrazně se podílí na celkovém vzhledu a atmosféře místa, pro které bylo navrženo. Docílit požadovaného osvětlení nelze bez projektu zpracovaného odborníkem, který dokáže nejlépe posoudit, jakým způsobem konkrétní místo osvětlit a jakým typem svítidla, protože **nejdůležitější součástí svítidla je to, co je skryto uvnitř – jeho optická část.** Optické komponenty uvnitř svítidla totiž zásadním způsobem ovlivňují to, zda se světlo šíří pouze a jedině tam, kam má. Na vás, jako na investora, pak zbývá už jen vybrat ten správný design a barevné kombinace, které budou nejlépe slušet vaší obci či městu.



ilustrační foto

Vzhled veřejného osvětlení a mobiliář lze sladit jak materiálově, tak barevně. Na výběr je nepřeberné množství materiálů a designových variant: dřevo, kov, práškové barvy v různých texturách a odstínech. **Řešení v barvách města už zdaleka není výjimkou.** Zkušený architekt dokáže stejně, jako u veřejného osvětlení světelný konzultant, doporučit vhodné řešení, které je současně v souladu s obecním rozpočtem. I v tomto případě platí, že to nelevnější řešení není vždy to nejlepší řešení. Mobiliář vyrobený z kvalitních materiálů (litina, dřevo nejvyšší kvality), který je správně adůkladně povrchově ošetřen má dobu životnosti až 20 let! Architekt navíc dokáže optimalizovat umístění prvků z hlediska přirozeného pohybu osob v daném prostoru.

## Takto ANO Historizující design + moderní optika

(Reflektor se zdrojem je usazen v horní části svítidla; svítidlo svítí pouze a jedině tam, kam svítit má, tj. směrem dolů a mírně do stran.)

**At' už je design svítidla jakýkoliv, to co je uvnitř je nejdůležitější: kvalitní optická část.**



ilustrační foto

## Takto NE

(Toto svítidlo zcela postrádá reflektor; světlo není nijak usměrněno, šíří se do všech stran včetně směru vzhůru, způsobuje světelné znečištění a oslňuje.)

## TREND >> bílé světlo

Lidé se cítí nejlépe tam, kde je dostatek světla. Pro veřejné osvětlení je hlavní bílá, pro člověka nejpřirozenější barva. Osvětlení s bílým světlem vytváří daleko příjemnější prostředí pro život lidí. Výhodou bílého světla je i daleko vyšší bezpečnost silničního provozu. Mnohé studie prokázaly snížení nehodovosti, zlepšení pocitu bezpečí a snížení kriminality pod bílým světlem.

**Rozhovor >> veřejné prostory a běžný život!  
Minifotoreportáž >> projekty obnovy VO u nás!**

## Zeptali jsme se ...

**?** Jaký vliv má veřejné prostředí na běžný život obyvatel? Každý chce bydlet co nejlépe a co nejpříjemněji a je jasné, že čím hezčí město, tím spokojenější obyvatelé. V základu toho platí. V současnosti, zvláště v malých obcích, jsou budovány kanalizace, vodovody a jiné prvky infrastruktury, které sídla samozřejmě potřebují. Tvář města ale formuje právě kvalitní prostředí, materiály a prvky, se kterými člověk přichází každodenně do styku, co se mu líbí, nebo co ne. Většinou se tyto věci ale odkládají, namísto toho, aby po tom, co se vytvoří nebo opraví podzemí se stejným způsobem opravilo i to viditelné. Není horšího pocitu, než když se vám ulicí prožene stavební firma a po jejím odchodu to vypadá jako po válce. Představa městského prostoru s mobiliářem, moderním veřejným osvětlením, ulice s upraveným parterem, zelení, by měla být nedílnou součástí těchto prací.

**?** Jaký vnímáte situaci v českých obcích? Situaci vnímám jako pomalu se lepšící. Tato otázka poměrně úzce souvisí s tou první. Obce poslední půlstoletí nikdo soustavně nerozvíjel a bohužel ani neudržoval. Když vyjedete na západ od našich hranic, uvidíte jinou scenérii. Zjistíte, že stavby nejsou moc rozdílné, mnohdy jsou tedy skromnější než naše nová výstavba, ale péče lidí nekončí plotem, ale pokračuje dál. A to je ten největší rozdíl. Radnice by měly začít věnovat snahu a peníze na tvorbu projektů městského veřejného prostoru. Je třeba dát lidem impuls, který pochopí a budou v něm dále pokračovat, ukázat jim, že to může vypadat jinak. V některých obcích už tyto projekty jsou nastartovány a zatím to vypadá velmi nadějně. Na druhou stranu, například ve Francii, je situace místy až opačná, vždycky, když se blíží volby, upravují se ulice, instaluje nové osvětlení, po-

kládají nové dlažby. Je to sice volební kampaň, ale díky ní ty obce rostou a kvetou.

**?** Co vidíte jako největší překážku nebo naopak rezervu místních municipalit, které se chystají realizovat projekt obnovy či nové realizace? Někdy je to strach z nových věcí, 30 let to funguje, tak proč to měnit. Na druhou stranu, obce jsou skutečně po 50 letech vlády nevlády v dost bídém stavu a podfinancované a lidé na radnicích, kteří se rozhodli s tím bojovat, nejsou většinou ani urbanisté, ani architekti, takže mnohdy se neorientují v problémech, musejí volit, co je prioritou a pak jsou hned další volby a je to nanovo.

**?** Je něco, co byste obzvláště doporučil investorům? Já bych měl spíš přání než doporučení. Není nic horšího než polovičatá a nedomyšlená investice. Někdy se může prvotní levná a super výhodná investice nepěkně prodražit. Přál bych si, aby obce velmi úzce spolupracovali s urbanisty a architekty, kteří mohou radnicím velmi pomoci a ve finále jim i ušetřit finance. Dlouhodobý rozumný rozvoj a jasně naznačená cesta kudy dál vedou většinou k úspěšnému cíli. Stejně tak je to i s materiály a prvky mobiliáře a celého vybavení. Je dobré investovat s rozvahou. Někdy je prvotně dražší investice do vlastního vybavení mnohokrát zaplacená minimální údržbou, nižší spotřebou energií (např. LED technologie), životností, ale i estetickým přínosem pro obec.

**?** Každý pracuje s rozpočtem - jak finančně náročné jsou projekty tohoto typu? Například náměstí bylo vždy výkladní skříní města nebo obce. Stály zde největší domy, byly zde kašny, sochy, ... V současné době musí projekt obsahovat všechny výše uvedené komponenty tak, aby prezentoval

## ODPOVÍDAL NÁM



Ing. arch. Jan Malec  
autorizovaný architekt

město lidem. Ohledně cenové náročnosti, obecně platí, že nejvíce stojí ty práce, které nejsou vidět. Takže práce v podzemí, sítě, různá vedení spolykají velké částky. Městský mobiliář a osvětlení se instaluje vždy až na konec a je tím pádem nejvíce ohroženo. Mnoho lidí stále nechápe, že projekty jsou navrhovány jako celek a bez těchto prvků prostě nemohou fungovat.

**?** Jsou nás nějaké zajímavé projekty u nás, které lze označit jako vzorové? Myslím, že v tuto chvíli máme velkou výhodu, protože každý takový projekt, který je v obcích, obzvláště v malých obcích, v tuto chvíli realizován je směrem k lepšímu. V obcích vznikají nové parky, z náměstí pomalu mizí veselé zámkové dlažby a vracejí se sem klasické materiály, jsou vysazovány stromy, do ulic se vrací mobiliář. Jako velkou šanci navíc vidím i to, že v současné době i developři začínají s těmito věcmi počítat a už se všichni nesnaží prodat co největší pozemky na domky a mezi nimi nechat pět metrů širokou „komunikaci“. Z vlastní praxe vím, že tlak na velikost parcel stále trvá, ale investoři si uvědomují nutnost vybudování i veřejných prostor, protože to patří k sobě. Navíc i jejich klienti chtějí bydlet v příjemném prostředí, tzn. v normálním městě či obci 21. století. /

Děkujeme za rozhovor.

## Minifotoreportáž &gt;&gt; projekty VO



1 Česká Skalice



2 Opočno



3 Braškov-Valdek (probíhající rekonstrukce veř. prostranství)